

Veiksmīgas skolu darbības sekmēšana Leipcīgā un Rīgā

E-skola, 2014. gada 10. septembris

Vācijas pilsēta Leipciga un Rīga no 2013. gada 1. augusta līdz 2015. gada 31. jūlijam īsteno Eiropas Savienības (ES) Mūžizglītības programmas *Comenius* apakšprogrammas aktivitātes „Reģionālās partnerības” projektu „Veiksmīgas skolu darbības sekmēšana Leipcīgā un Rīgā”/ „*Schulerfolg sichern in Leipzig und Riga*”, līguma Nr. 2013-1-DE3-COM13-35872 2. Projekta rezultātu sasniegšanā nozīmīga ir sadarbība starp Leipcigas un Rīgas pašvaldību, vairākām šajās pilsētās esošajām vispārīgajām un profesionālajām izglītības iestādēm, kā arī Leipcigas Universitāti un Latvijas Universitāti.

Latvijas Universitātei (LU) un Leipcigas Universitātei (*Universität Leipzig*) Vācijā jau 15 gadu garumā veidojusies cieša un intensīva sadarbība pedagoģijas pētniecības un skolotāju izglītības jomā. Līdzšinējā abu universitāšu sadarbībā bijušas iesaistītas arī vairākas Rīgas pilsētas skolas un to skolotāji, vairāku sadarbības aktivitāšu atbalstītāja ir bijusi Rīgas Dome. Kopš 1999. gada Leipcigas Universitātes un Leipcigas skolu pieredzi iepazīnuši ap 300 Latvijas augstskolu docētāji, doktoranti un Rīgas skolu skolotāji, savukārt Leipcigas Universitātes kolēģi pieredzes apmaiņas braucienos ir apmeklējuši vairākas Rīgas skolas.

Pirms diviem gadiem LU profesore **Aīda Krūze** no Leipcigas Universitātes Audzināšanas zinātņu fakultātes (*Erziehungswissenschaftliche Fakultät*) profesore **Barbaras Drinkas** (*Barbara Drinck*) saņēma piedāvājumu līdzdalībai Leipcigas pilsētas pašvaldības un Leipcigas Universitātes rosinātā Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas *Comenius* apakšprogrammas *Comenius Regio* projektā par prevenciju, kā samazināt mācības skolās priekšlaicīgi pārtraukušo un skolu bieži kavējošo skolēnu skaitu. Izvērtējot projekta problēmas aktualitāti Latvijā un līdzšinējo veiksmīgo sadarbību ar vairākām Rīgas izglītības iestādēm, LU mācībspēki kā projekta pieteicējus no Latvijas puses uzrunāja Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu, kas šim priekšlikumam labprāt atsaucās, jo departaments aktīvi īsteno ES līdzfinansētus projektus, kā arī atbalsta Rīgas izglītības iestāžu dalību tajos.

2012.g. septembrī projekta sagatavošanas vizītē Rīgā viesojās Leipcigas pilsētas pašvaldības pārstāve **Sandra Otto** (*Sandra Otto*) Leipcigas Universitātes zinātniskais līdzstrādnieks **Mihaels Broks** (*Michael Brock*). Projekta iniciatori tikās ar **Rīgas Domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta** (RD IKSD) Izglītības pārvaldes pārstāvjiem **Ivara Balamovska** vadībā un citiem turpmākās sadarbības partneriem no Rīgas pašvaldības mācību iestādēm: **Rīgas Teikas vidusskolas** un **Ziemeļvalstu ģimnāzijas**, divām IZM pakļautībā esošām profesionālās izglītības iestādēm – profesionālās izglītības kompetences centriem: **Valsts SIA „Rīgas pārtikas ražotāju vidusskolas”** un **„Rīgas Valsts tehnikuma”**, kā arī **LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Pedagoģijas nodaļas** (PPMF PN). Vācijas pusi projektā pārstāv Leipcigas pilsētas Jaunatnes, ģimenes un izglītības departaments (*Stadt Leipzig – Amt für Jugend, Familie und Bildung*) un Saksijas Izglītības aģentūras Leipcigas reģionālā nodaļa (*Sächsische Bildungsagentur, Regionalstelle Leipzig*), 16. Leipcigas vidusskola (*16. Oberschule Leipzig*), Profesionālās izglītības centrs 7 (*Berufliches Schulzentrum 7*), Johanna Keplera ģimnāzija (*Johannes-Kepler Gymnasium*) un Leipcigas Universitāte. Izstrādātais projekta pieteikums 2013. gada jūlijā tika novērtēts kā ļoti pārliecinošs un saņēma apstiprinājumu tā īstenošanas uzsākšanai.

ES Mūžizglītības programma *Comenius* aizsākusies 1995. gadā un ir nosaukta ievērojamā 17. gadsimta čehu pedagoga Jana Amosa Komenska vārdā. Apakšprogrammas *Comenius-Regio* tiek īstenotas kopš 2009. gada kā partnerības aktivitātes starp organizācijām dažādos reģionos un kopienās, kas atbildīgas par kādu skolas izglītības aspektu. Tādējādi tiek veicināta starpreģionu sadarbība, pieredzes apmaiņa, iesaistīto dalībnieku zināšanas un izpratne par Eiropas kultūru,

vērtībām un valodu daudzveidību, novatorisku risinājumu izstrādāšana kopīgām mūsdienu problēmām izglītībā.

Comenius-Regio projekta „**Veiksmīgas skolu darbības sekmēšana Leipcigā un Rīgā**” mērķis ir uz partnerskolu empīriskās pieredzes un teorētiskos pētījumos iegūto atziņu pamata izstrādāt preventīvas rīcības stratēģijas, kuras sekmēs sadarbību ar skolēnu ģimenēm, nodrošinās skolotāju profesionālās kompetences pilnveidi, veicinās skolēnu mācīšanās motivāciju un tādējādi mazinās skolēnu skaitu, kas bieži kavē skolu un pat „izkrīt” no izglītības sistēmas pirms obligātā izglītības vecuma. Pašlaik ES valstīs vidēji 14% skolēnu obligātajā izglītības posmā pamet skolu pirms absolvēšanas. Tāpēc arī stratēģijā „Eiropa 2020” ir uzstādījums panākt, ka mācības priekšlaicīgi pārtraukušo skolēnu skaits samazinās zem 10%

Ņemot vērā projekta dalībnieku līdzšinējo pieredzi, projekta ietvaros tiek strādāts vairākos tematiskajos apakšvirzienos – skolas un ģimenes sadarbība; skolēnu lasītprasmes (vienas no pamatkompetencēm) veicināšana; skolēnu interešu izglītība un brīvā laika pavadīšana skolā pēc mācībām; skolēnu karjeras izglītība un izvēle (profesionālā orientācija); atbalsta sistēmas skolās; skolotāju izglītība un tālākizglītība.

Projekta laikā notiek pieredzes apmaiņas/mobilitātes braucieni, bet periodā starp tiem notiek darbs pie projekta tēmas teorētiskā pamatojuma izstrādes, apzinātās pieredzes sistematizēšanas un izvērtēšanas. Pašlaik projekta ietvaros ir notikušas trīs mobilitātes braucieni. Leipcigas partneru vizītes Rīgā 2013. gada oktobrī moto bija „Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas novēršana”. Tās ietvaros katra Rīgas dalīborganizācija uzņēma projekta partnerus un prezentēja pārstāvēto iestādi, Latvijas Universitātes docētāja Dr.paed. **Linda Daniela** novadīja semināru „Izaicinājumi un risinājumi priekšlaicīgi skolu pametušo skolēnu skaita samazināšanai Latvijā” („*Challenges and solutions for decreasing drop outs from schools of Latvia*”), kur izklāstīja Latvijas situāciju ar skolēniem, kas neattaisnoti kavē skolu vai pamet skolu vispār. Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments iepazīstināja ar pieredzi skolotāju tālākizglītībā, skolēnu un skolotāju atbalsta sistēmu Rīgas pašvaldībā, savukārt Leipcigas Universitātes un Saksijas Izglītības aģentūras Leipcigas nodaļas pārstāvji informēja par Vācijas izglītības sistēmu un Saksijas atbilstošām struktūrām.

2013. g. decembrī Latvijas puses projekta vadītājas, RD IKSD Administratīvās pārvaldes priekšnieces **Lāsmas Lancmanes** vadībā notika pirmā Rīgas partneru vizīte Leipcigā, kuras ietvaros Leipcigas partneri prezentēja savas pārstāvētās institūcijas. Tika apspriestas sociālā darba vadlīnijas un specifika, duālās izglītības organizēšanas pamatprincipi Leipcigas arodskolās. LU docētājas Dr.paed. **Sanita Baranova** un Dr.paed. **Ilze Šūmane** uzstājās ar prezentāciju „Latvijas izglītības sistēma”(„*Informationen über das Bildungswesen und die lettischen Strukturen*”). Saksijas izglītības aģentūrā tika padziļināti iepazīta Saksijas izglītības sistēma, skolas neapmeklētības problemātika un līdzšinējā pieredze tās mazināšanai.

Nākamajā Latvijas pārstāvju vizītē Leipcigā š.g. martā centrālā tēma bija „Lasīšanas veicināšana”, tāpēc tika iepazītas izmantotās lasīšanas veicināšanas aktivitātes un metodes, apmeklējot nodarbības un bibliotēkas Leipcigas partnerskolās. Skolas Leipcigā cieši sadarbojas ar Leipcigas pilsētas bibliotēku, veicinot lasīšanu ar kopīgi organizētiem pasākumiem skolēniem. Pilsētas bibliotēkas apmeklējuma laikā projekta dalībniekiem bija iespēja iepazīties ar vācu lasīšanas kultūru un tradīcijām. LU docētāja Dr.paed. **I. Šūmane** dalījās pieredzē ar referātu „Lasītprasmes veicināšanas iespējas. Latvijas pieredze” par Latvijas Universitātes izstrādāto lasīšanas kompetences veicināšanas metodiku „Vienaudžu mācīšanās lasītprasmes attīstībai”, kas rosināja diskusiju ar vācu kolēģiem par lasīšanas kompetences saistību ar skolēnu mācību motivāciju un mācību sasniegumiem.

Tika analizēti arī rezultāti par skolēnu lasīšanas kompetenci starptautiskajos pētījumos. Projekta dalībnieki apmeklēja arī starptautisko Leipcigas grāmatu izstādi, kuras ietvaros notika Johana Keplera ģimnāzijas, Leipcigas 16. vidusskolas un Leipcigas 7. profesionālās izglītības iestādes pasākums „Bērnu grāmatu rallijs”.

PIKC Valsts SIA „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma” skolotāja **Jevgēnija Beznosika** atzinusi, ka projekts rosinājis izveidot aptaujas anketu, veikt izglītojamo aptauju un apkopot tās rezultātus par izglītojamo motivāciju profesionālajai izaugsmei, pilnveidei un mūžizglītībai, par sadarbību ar valsts un pašvaldību iestādēm un darba devējiem. Pēc aptaujas rezultātu analīzes tiks izstrādāta pieredzē balstīta stratēģija karjeras izvēles veicināšanai profesionālās izglītības skolās.

Projekta dalībnieki kā ļoti nozīmīgu faktoru pieredzes apmaiņā vērtē iespējas piedalīties mācību stundās un skolu darbā kā novērotājiem un pēc tam diskutēt par pieredzēto ar skolu vadības pārstāvjiem un skolotājiem. Projekts iesaistītajām institūcijām rosinājis mērķtiecīgi veikt situācijas analīzi par skolās izmantojamiem preventīvajiem pasākumiem, lai novērstu skolēnus bieži kavēt mācības un pārtraukt mācības vispār, kā arī devis vērtīgu iespēju iepazīt citu projekta dalībnieku izmantotās stratēģijas, diskutēt par to tālāku attīstību, pilnveidi un pozitīvo (piemēram, lasītprasmes veicināšanas aktivitātes gan Latvijā, gan Vācijā) ieviešanu plašākā mērogā. Ieguvums katram projekta dalībniekam nenoliedzami ir arī kultūras pieredzes bagātināšana un personiska projekta partneru iepazīšana.

RD IKSD projektu koordinatore **Lolita Meža** informē, ka turpmākajā projekta periodā plānotas vēl četras projekta dalībnieku mobilitātes, kuru laikā tiks veikta faktiskās situācijas apzināšana un sasniegto rezultātu izvērtēšana, pamatojoties uz gūtajiem rezultātiem, iepriekšējo darba tikšanos izvērtēšana, diskusijas par iespējām ieviest izstrādātās stratēģijas projekta dalībnieku praksē, metodisko materiālu skolotājiem sagatavošana izdošanai latviešu un vācu valodā.

Šajā semestrī no 06.10. līdz 10.10.2014. notiks Leipcigas partneru vizīte Rīgā, kuras laikā īpaša vērība tiks veltīta tēmai „Karjeras izglītība profesionālās izglītības skolās”, kā arī norisināsies darbs pie projekta gaitā jau iegūtās pieredzes materiālu apkopošanas un izvērtēšanas. Savukārt no 24.11. līdz 28.11.2014. notiks Rīgas partneru vizīte Leipcigā, kuras laikā tiks izstrādāts darbības virziens „Vidusskolas vecuma skolēnu vecāku iesaistīšana”.

Projekta aktivitātes un rezultāti tiek atspoguļoti projekta mājas lapā <http://www.uni-leipzig.de/~schoolsuccess/> un partneru institūciju mājas lapās.

Projekta noslēguma konference, kurā projekta rezultāti tiks prezentēti plašākai auditorijai, notiks 2015.gada maijā Rīgā.

Informāciju sagatavoja: Sanita Baranova, Dr.paed., LU docente.

Mūžizglītības
Programma

RĪGAS DOME

RĪGAS DOMES
IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS
UN SPORTA DEPARTAMENTS

Raksts neatspoguļo Eiropas Komisijas vai Valsts izglītības attīstības aģentūras viedokli un tās nav nekādā veidā par to atbildīgas.